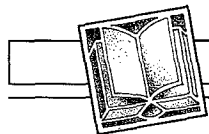

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

MEDITATIE

De vrucht op de toepassing van het Woord

"U dan, die gelooft, is Hij dierbaar".

1 Petrus 2 : 7a.

De Heere bedient Zich van het Woord, het onvergankelijk zaad, tot wederbaring, maar ook is tot opwas in het geloof een voortdurende begeerte tot de redelijke en onvervalste melk noodzakelijk. Zo wordt de Kerk gebouwd, zoals in de voorgaande verzen staat, als levende stenen tot een geestelijk huis. De vruchten des geloofs zijn noodzakelijk, maar dienen ook om het snode van het goede te kunnen onderscheiden. Het gaat om het functioneren van het geloof in de ene Hoeksteen.

Die uiterste Hoeksteen is tevens ook een steen des aanstoets en een rots der ergernis. In onze tekst wordt dan als het kenmerk der genade gegeven, dat degene die gelooft, juist die Hoeksteen dierbaar is.

Duidelijk wordt in deze tekst gezegd, dat het Voorwerp des geloofs dierbaar is. Hoe dierbaar als zodanig ook het zaligmakend geloof is en als de officier aller genaden mag worden aangemerkt, het gaat niet in de eerste plaats om het geloof, maar om hetgeen dat geloofd wordt. Het geloof is wel het middel en daarmee ook een duidelijke voorwaarde om de weldaden te kunnen omhelzen, maar het gaat om de inhoud. Het geloof is daarom echt noodzakelijk en een eis, die door Gods Woord wordt gesteld, maar het is ook tevens een belofte van het verbond. De eis is ook tevens de belofte des verbonds. Maar het gaat om de inhoud der prediking, de inhoud der beloften, de inhoud van het verbond.

Dat gold voor de oudtestamentische

kerk, dat gold voor de besnijdenis, maar ook voor de gemeente, die als verstrooiden tot de Kerk des Heeren waren toegebracht. Het geldt ook de kerk vandaag. Het gaat niet om de middelen, hoe noodzakelijk ook, of om de uiterlijke vormgeving, maar om de betekende zaak.

Petrus gebruikt steeds beelden uit de oudtestamentische bedeling. Hij sprak in het voorgaande hoofdstuk van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam. Hier is sprake van een Hoeksteen (Psalm 118). Dat moet het volk der besnijdenis aanspreken, maar het gaat om het gelóóf in die Hoeksteen. En, wel te verstaan, het echte zaligmakende geloof, dat Christus als Voorwerp heeft. Want dat geloof wordt in de waarachtige wedergeboorte ingeplant. En waar dit geloof ingeplant is, daar zal Hij dierbaar worden. We mogen nooit vergeten, dat de Heilige Geest altijd in die richting werkt, dat Hij dierbaar wordt. Onze ellendestaat is verschrikkelijk en als door Gods genade in de wedergeboorte daarvan kennis genomen wordt, dan kan het niet anders of we gaan roepen tot de levende God. Hij is geducht en rechtvaardig en kan geen zonden door de vingers zien, maar dat betekent ook dat het rechtvaardig oordeel Gods op ons ligt. Hoe zal zo'n ziel van die welverdiende straf kunnen verlost worden? Ze hebben God lief gekregen, maar dan ook zoals Hij is. En toch, hoe diep onze ellende ook beleefd wordt, het kan de grond van de zaligheid niet zijn. Hoeveel misbaar ook

over het eertijds, waarvan zoveel ons in het aangezicht kan vliegen, maar ook dat kan geen houvast geven voor onze troost. Wat is uw enige troost, beide in leven en sterven? Het gaat om die Hoeksteen.

Er wordt hier van dierbaarheid gesproken. Dat wil zeggen: kostbaar, het hoogste goed in het leven. Maar om iets dierbaar te bevinden moeten we het kennen. Door het kennismaken van, kan ons iets eerlijk, kostbaar, ja dierbaar zijn. Hoeveel zaken kunnen ons in het leven dierbaar zijn. Dan bedoelen we niet alleen de zonden, die een zoete bete onder de tong kunnen zijn, maar ook alleszins aanvaardbare zaken, zoals vrouw, kinderen, gezin, maatschappelijke positie, bedrijf of goud en zilver. Dat kan ons leven rijk en aangenaam maken en het één is aantrekkelijker en aanvaardbaarder dan het ander, maar het is alles de prijs der ziel niet en het rantsoen, dat voor God betaling kan geven. Het waarachtig geloof leert andere zaken het kostelijkst en dierbaarst achten. Het gaat God liefhebben boven alles en ook alles dat uit God is, maar Hijzelf komt op de eerste plaats. Dan wordt het hoogste: Hoe word ik met God verzoend?

Hoe belangrijk, dat we met al ons werken aan het eind gebracht worden, zodat we gaan zien dat al ons ellendebelevens, onze schuldbelijdenis, onze

INHOUD

	pag.
Meditatie: De vrucht op de toepassing van het Woord	1
Bijbelstudies:	
De onbekende God (1)	3
'Wij lezen...'	4
Grenzen in het evangelisatiewerk (2)	5
Uit vroegere jaren: '... aangenaam onderwijs op de vroege morgen...'	6
Boekennieuws	7
Kerknieuws	8
Berichten	10
Predikbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: C.G. van Es,
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Friso Hof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker,
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,—, Canada \$ 68,—.

Zeepost:

Amerika \$ 49,—, Canada \$ 59,—.

Advertenties f 1,10 per mm.

Familieberichten f 0,85 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 17,5% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en van de ter recensie
aangeboden boeken.

liefde tot God geen bestaansrecht geven voor God. Hoe rijk is het buigen onder een heilig en rechtvaardig God, opdat er plaats gemaakt wordt voor de ene Naam, die onder de hemel gegeven is. Dit is geen voorwaarde, maar wel de weg waarlangs de Heere de weg tot zaligheid ontsluit. Maar hoe rijk wordt dan ook de kennisname van die ene Persoon tot zaligheid, waar het hierover gaat.

U dan, die gelooft... Niet alleen de planting van het geloof, maar ook de oefening daarvan is een gave van God. Dat kunnen we zelf niet opwekken of levend maken. Hoe onmogelijk is het om te geloven als het niet geschonken wordt. Dat behoeft geen lijdelijk toezien te zijn. Die wangestalte komt echter ook zo vaak voor. Hoeveel koudheid, dorheid, koelheid kan er zijn, als de Kerk gaat beoefenen wat die Kerk blijft, ook na ontvangen genade. Maar die gelooft, is Hij dierbaar. Dan gaan de uitgangen des levens zich op Hem concentreren. Dan gaat het erom, dat we Hem meer en meer mogen kennen. We denken in dit geval aan Ruth in haar leven op de dorsvloer. Dan gaat het om Hem en de dierbare schoonheid die in Hem gevonden wordt.

Dan krijgen de catechisatielesjes inhoud. Hij wordt immers gekend in Zijn namen, ambten, naturen, staten en weldaden. Dan wordt in Hem gezien de enige mogelijkheid om met God verzoend te worden. Hij is de Middelaar en Borg des Verbonds. Alles, wat aan Hem gevonden wordt, is gans begeerlijk.

Laten we het aan de hand van dat catechisatielesje eens kort nagaan. Het is immers een rijke onderscheiding, maar dan ook weer zo, dat het één ten nauwste met het andere verbonden is. Hij is immers een kostbare schat, een Parel van grote waarde, waarin zoveel rijke schittering gevonden wordt, dat mensenwoorden te kort schieten om het juist weer te geven. Daarom is het Woord ook hierin zo belangrijk. Daar vinden we de verwoording, die spreekt tot de ziel die Hem liefheeft.

Hoevele namen worden Hem gegeven, die elk een aspect van Zijn heerlijkheid laten zien. Echt niet zomaar namen om op een rijtje te zetten, maar die allen Zijn heerlijkheid verkondigen, die betrekking hebben op Zijn afkomst, Zijn Wezen, Zijn werk en de bedoeling van Zijn komst: Zoon des Vaders, Zone Gods, Zoon des mensen, Knecht des Vaders, Borg, Goël, Los-

ser, Middelaar, Immanuël, Jezus, Christus, Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst en zo zouden we nog door kunnen gaan. Namen, die niet alleen een wonderlijke aanbiddelijke heerlijkheid uitdrukken, maar ook namen, die in elkaar overvloeien. Ook ten nauwste verband houden met Zijn ambten. Het is de schittering van een rijke diamant, die zo schoon is juist tegen de achtergrond van ons verdorven, zwart bestaan.

We denken aan de rijkdom van Zijn profetische bediening waarin Hij de Zijnen onderwijst en de weg ter zaligheid aanwijst. Al is het dat de priesterlijke bediening en Zijn koninklijke schoonheid nog verborgen kunnen zijn, maar Zijn onderwijs leidt hoe langer hoe meer in de verborgenheid der godzaligheid. Maar het is ook zo, dat een geoefend gelovige toch ook weer altijd die profetische bediening nodig heeft. Zijn priesterlijke arbeid wordt daarom hoe langer hoe dierbaarder. Als de Man van smarte en verzocht in krankheden. Gekomen om Zich voor de Zijnen te offeren tot verzoening van zonden en schuld, maar hen ook te zegenen en voor de Zijnen te bidden. Zijn koninklijke bescherming en heerlijkheid is voor hen aanbiddelijk.

Zijn Staten zijn er ook ten nauwste mee verbonden. Het ligt reeds in Zijn namen en ambten verklaard, maar bij de onderscheiden benadering komt zo duidelijk uit, dat Hij Zich gegeven heeft in de staat van veroordeling vanwege de zonden Zijns volks om langs een weg van recht en gerechtigheid de weg tot God te banen. Maar ook Zijn staat van verhoging, van een vrijgesprokene, is de Zijnen zo dierbaar, want het betekent de vrijpraak van schuld en straf van Zijn Kerk, voor wie Hij Zichzelf reeds van eeuwigheid gegeven heeft.

Want dit is alles mogelijk geworden door de twee naturen, die reeds ook weer in Zijn Namen liggen verklaard. Maar daardoor is het mogelijk, dat Hij in de zonden Zijns volks ging staan als een waarachtig en rechtvaardig mens, maar ook als een waarachtig God.

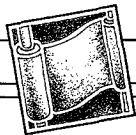
Het mondt allemaal uit in de volheid der weldaden, die Hij voor de Zijnen verworven heeft. Alles, wat aan Hem gevonden wordt, is gans begeerlijk. Zulk Eén is nu mijn Liefste, zulk Eén is nu mijn Zielevriend. Het is teveel om het alles te verwoorden. Dan zijn

woorden te arm en de taal schiet te kort.

Hij is de Hoeksteen, Die de Zijnen dierbaar is, maar die ook een steen des aanstoots en een rots der ergernis is. Dan valt er hier een scheiding in het leven en is het voor ons de vraag of wij in het geloof zijn. Bezitten we nu

dit geloof, dan is Hij dierbaar. Want het gaat om Hem. Hij is de Middelaar Gods en der mensen, maar dan is er ook alleen in Hem verzoening met God mogelijk en daar gaat het immers om!

Wijlen ds. P. Honkoop jr.

BIJBELSTUDIES

De onbekende God

Hand. 17 : 10-31

(1)

Het Evangelie in Athene

We ontmoeten Paulus hier in de wereldberoemde stad Athene. Een stad van menselijke wijsheid, waarvan de apostel ergens zegt, dat deze dwaasheid is bij God. Ook in die stad heeft Paulus het Evangelie verkondigd. Hier vond de *ontmoeting* plaats van de heidense cultuur en de wijsheid van de Grieken met Koning Jezus.

In Berea

We hebben gezien hoe Paulus en Silas in de nacht vertrokken zijn uit Thessalonica. Zij reisden naar Berea, twee dagreizen ten westen van Thessalonica. Berea lag aan de voet van de berg Olympus, waarvan de heidense Grieken dachten, dat daar de goden woonden. Ook in het kleine Berea was een synagoge der Joden. De Joden in Berea hadden een heel andere inslag dan die in Thessalonica. Zij luisterden graag naar Paulus. Zij onderzochten ijverig de Schriften van het Oude Testament om te zien of het waar was, wat Paulus predikte (vers 11). Er staat zelfs, dat zij dit *dagelijks* deden. Onderzoeken ook wij dagelijks de Schriften? Natuurlijk wordt er, naar ik toch mag veronderstellen, in al onze gezinnen dagelijks aan tafel uit de Bijbel gelezen. Maar onderzoeken wij voor onszelf ook iedere dag de Schriften? We leven in zo'n onrustige en jachtige tijd, zodat we overal druk mee zijn en overal door worden opgeslokt. Maar is er nog tijd voor persoonlijk Bijbelonderzoek? Er is immers zoveel onkunde ten aanzien van het Woord van God. De Heere zegt in Hos. 4 : 6: "Mijn volk is uitgeroeid omdat het

zonder kennis is". En natuurlijk maakt alleen verstandelijke kennis ons niet zalig, maar hoe staat het onder ons met de kennis van de Schriften? Bovendien, de Heere wil het onderzoek van Zijn Woord gebruiken om mensen te bekeren.

De zegen van het onderzoek van Gods Woord

Het nauwkeurig Bijbelonderzoek in Berea werd gezegend. Velen kwamen tot geloof. Ook van de aanzienlijke Grieken, zowel mannen als vrouwen kwamen er tot het geloof (vers 12). Dus de prediking van Paulus werd rijk gezegend. Heeft Gods Woord ons al tot geloof geleid? Wat gebeurt er dan? Dan gaan we geloven dat Gods Woord waarheid is, niet alleen met het verstand, maar tot in het diepst van het hart. Geloven, dat is amen zeggen vanuit het hart op Gods Woord. Als Gods Woord ons dan spreekt over de ernst van de zonde, dan wordt dat zo waar voor ons, dat we van harte met David leren belijden: tegen U, U alleen, heb ik gezondigd. Als Gods Woord dan spreekt over Gods heiligheid en rechtvaardigheid, dan wordt dat zo'n werkelijkheid voor ons, dat we gaan doorleven voor Gods heilig Aangezicht niet te kunnen bestaan en we het waardig worden door de Heere gevonnist te worden. Maar ook als Gods Woord ons dan gaat spreken over Christus, dan wordt Hij ons zo boven alles dierbaar, dat we met de bruid uitroepen, dat alles wat aan Hem is, gans begeerlijk is. Wat is het verschrikkelijk als het Woord Gods ons nooit heeft geleid tot

geloof. Maar het kan nog. De Heere werkt nog. En bedenk dan, dat de Heere *middellijk* werkt. Daarom moet u de middelen gebruiken en daarbij hoort ook het dagelijks onderzoek van de Schriften, zoals in Berea. Velen kwamen daar tot geloof. Maar dat weet de duivel ook. Als er iemand tot God bekeerd wordt, dan weet de duivel dat ook. Hoe kan satan ook pasbekeerden benauwen, als hij hen influistert: dacht u dat het van God is in uw leven? Het is alleen maar gevoel en verbeelding. Straks gaat alles weer voorbij. Het is u niet om God te doen, maar het is alleen maar angst voor de straf. Enzovoort. Enzovoort. O, dan kan satan het zo bang maken. Ook in Berea zat satan niet stil. Door het opstoken van Joden uit Thessalonica, kwam er ook in Berea een begin van oproer (vers 13). Daarom verliet Paulus Berea. Silas en Timotheüs bleven achter met het bevel zo spoedig mogelijk tot hem te komen in Athene (vers 14, 15). Vergezeld door enkele broeders begaf Paulus zich naar de zee-kust. Vandaar ging hij per schip naar Athene. Daar wachtte Paulus tot de komst van de broeders.

Het afgodische Athene

Toen Paulus met het schip de haven van Athene naderde, zag hij al van verre het grote standbeeld van de godin Pallas Athene, de godin der waarheid. Dat beeld stak overal bovenuit en was van ver vanuit de zee al te zien. Enkele uren later betrad de apostel de wereldberoemde stad Athene, de stad van wijsgeren en dichters, de stad die op heel het culturele leven van het Romeinse Rijk zo'n grote invloed had uitgeoefend. Midden in de stad lag een grote heuvel, de Akropolis. Boven op die heuvel stond de tempel van de godin en haar standbeeld, dat al van verre te zien was. Tegenover de Akropolis lag de heuvel van de oorlogsgod Ares, de Areopagus. Daar was de vergaderplaats van het hoogste gerechtshof. Overal in de stad zag Paulus tempels en afgodsbeelden, rijk versierd, van marmer en edele metalen. Wat moet dat alles een prachtig gezicht zijn geweest, maar ook hoe verschrikkelijk, dat alles in de macht was van het heidendom. Er staat dan ook in vers 16: "En terwijl Paulus hen te Athene verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende, dat de stad zo zeer afgodisch was". Een heilige verontwaardiging maakte zich van Paulus meester, toen hij dat alles zag.

Een afspiegeling van het mensenhart

De stad Athene met al haar afgoden mogen we zien als een afspiegeling van het mensenhart. Calvijn noemt het mensenhart "een fabriek van afgoden". Wij kerkmensen, kunnen er zoveel afgoden op nahouden, waarvoor we neerknielen, waar we ons hart op zetten. Geld en goed. Ons werk. Ons gezin. Waar kunnen we al geen afgod van maken. Duizenden knielen vandaag voor voetbalhelden en filmsterren. Hoevelen offeren hun ziel op aan de afgod televisie. We kunnen denken aan de afgod van de (informatie)techniek. De afgoden in Athene waren niet te tellen, maar wie zal in staat zijn de afgoden van onze tijd te tellen? En de grootste afgod is *ons eigen ik*, hetzij met een werelds kleed, hetzij met een godsdienstig kleed. We buigen allen voor die afgod!

Bent u al aan uw afgoden ontdekt? Welke afgoden moet u kwijt? Bij het ontdekkend licht van de Heilige Geest

leren we onszelf als afgodendienaars kennen. Dan leren Gods kinderen belijden, dat zij nooit anders hebben gedaan dan voor andere goden gekniel. De hemel sprak tot die koning van Babel: gij hebt God niet verheerlijkt! Dat is uiteindelijk het diepste van onze zonde, dat we God niet verheerlijkt hebben. Wij knielen voor onze afgoden en we geven de Heere niet de eer, die Hem toekomt. Dat tekent de diepte van onze val, omdat we immers geschapen zijn om God te verheerlijken. Dat wordt ook de grootste droefheid als de Heere er ons aan ontdekt, dat we ons doel hebben gemist, omdat ons leven nooit beantwoord heeft aan het grote doel van de Schepper. Als we in onze gedachten Paulus zien wandelen door de straten van Athene, dat we dan zouden bedenken, dat ons eigen hart een afspiegeling is van Athene.

(Wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Eckevelde.

Men hoort als het ware de dominee rond het jaar 1700 preken in het land van Walcheren. Mensen die hem hadden horen preken, zeggen dat hij een stem had als een klok, die het kerkgebouw tot in de hoeken vulde. En dat zonder geluidsinstallatie! Hij sprak eenvoudig en natuurlijk, en maakte daarbij nogal drukke gebaren; hij liep ook altijd vlug over straat.

Onder Smytegelts preken zijn ongetwijfeld de 145 preken over Mattheüs 12 : 20, 21 het meest bekend. Althans, wat de titel betreft. Ik vermoed dat in onze gemeenten vooral de *Keurstoffen* (50 preken) en natuurlijk ook zijn catechismusverklaring *Des christens enige troost in leven en sterven* in de loop van de jaren het meest gelezen zijn. Toch is het een goede zaak dat nu ook *Het gekrookte riet* weer opnieuw is uitgegeven. Het doet op het eerste gehoor wat vreemd aan, te vernemen dat een dominee 145 preken heeft gehouden over dezelfde tekst. Men heeft er ook wel mee gespot. Anderen hebben niet gespot, maar zich wel afgevraagd of een bijbeltekst zodoende niet een kapstok wordt, waar steeds eenzelfde soort preek aan wordt opgehangen. Toch is die kritiek niet billijk en de spot ongepast. We moeten een paar dingen bedenken. In de eerste plaats heeft Smytegelt deze 145 preken niet aaneensluitend achter elkaar gehouden. Hij heeft ze uitgesproken in de Nieuwe Kerk te Middelburg in de jaren tussen 1720 en 1734. Een periode van veertien jaar dus. Zo eens in de vijf weken - gemiddeld - preekte hij over het gekrookte riet. In de tweede plaats moet men oog hebben voor het *motief* dat Smytegelt had voor het houden van deze preken. Hij had er een pastoraal motief voor. Gemeenteleden kwamen bij hem met vragen over hun geestelijk leven en hun staat voor de eeuwigheid. Juist voor bekommerde mensen had Smytegelt een zwak. Hij zag hun beeld getekend in het gekrookte riet en de rokende vlaswiek waar de Schrift over spreekt. Laat ik éénmaal mogen citeren uit dit werk. Het is een passage uit de twaalfde preek. Smytegelt zegt daar: 'Hier hebt ge een gekrookt rietje. Wat is dat? Kort, 't is een mens met kleine genade, kleine kennis, klein geloof, klein licht en met veel strijd, met vele donkerheden, met vele dodigheden en met vele zwarigheden in het harte. Wat is het vlaswiekje en lemmetje? Kort, dat is een mens met kleine genade en grote verdorven-

'Wij lezen...'

Hij was een man met een merkwaardige naam, die heel zijn leven vrijgezel is geweest. Er zullen niet veel lezers zijn - zeker niet in Zeeland! - die zijn naam niet kennen: Bernardus Smytegelt. Eens schreef de bekende professor M.J.A. de Vrijer (die zelf niet tot de bevindelijk gereformeerde richting behoorde) een lezenswaardig boek over hem. Reeds vóór zijn geboorte werd Bernardus door zijn godvrezende moeder gewijd aan de dienst des Heeren, zoals eenmaal Hanna deed. Hij mocht van jongsaf de Heere vrezem. Zijn studententijd bracht Smytegelt in de jaren 1683 tot 1687 door aan de theologische faculteit van de Utrechtse Academie. Daar had hij vooral achting voor de bekende hoogleraar Herman Witsius. Tot het einde van zijn leven zou hij gewagen van de invloed die van deze man op hem was uitgegaan. De genegenheid was wederzijds: toen één van de theologische studenten - een kamergenoot van Smytegelt - zich had misdragen en Bernardus zich hierover bij Witsius beklaagde en om een andere student op zijn kamer vroeg, antwoordde de hoogleraar: 'Ja, zijn gedrag is laakbaar, maar juist hierom

wil ik, dat hij samen met u woont, op hoop, dat er van u invloed ten goede op hem moge uitgaan. Dus moet hij bij u blijven...'

Smytegelt heeft drie gemeenten gediend: Borssele, Goes en natuurlijk Middelburg. Ongeveer veertig jaar heeft hij de laatste stad gediend, tot hevige pijnen hem in 1735 dwongen emeritaat aan te vragen. Hij ging in de gemeente rustig zijn weg, met grote ijver en nauwgezetheid en was als herder zeer bemind. Maar Smytegelt is vooral bekend geworden door zijn prediking. Het is opmerkelijk dat hij zelf nooit enig geschrift voor de pers heeft klaargemaakt. Alles wat onder zijn naam is uitgegeven, berust op aantekeningen die tijdens de kerkdiensten werden gemaakt. Dat geeft zijn stijl natuurlijk iets levendigs. Het is een zekere Maria Boter geweest, lid van de gemeente van Middelburg, die maar liefst zeventien forse delen heeft volgeschreven met preken van Smytegelt. Eerst na zijn overlijden zijn deze bundels in druk verschenen. De geschriften van Smytegelt onderscheiden zich daarom vooral hierin van die van vele van zijn tijdgenoten, dat zij zo verstaanbaar en eenvoudig zijn.

heden, zodanig, dat de verdorvenheden de kleine genade al schijnen te smoren; ze zijn zo, dat ge hun genade haast niet en ziet; hun verdorvenheden zijn zichtbaarder als hun genade. Heere, wat zult Ge er mede doen? Breken? Neen, dat mag Mozes doen, die in de Wet de vloek uitspreekt, maar de Heere Jezus in het Evangelium spreekt ze zalig...’.

Zó preekte Smytegelt. Men moet zich niet stoten aan de vele verkleinwoorden die hij gebruikt; dat paste bij zijn karakter, maar het geeft zijn preken niets zoetelijks of weeks. Integendeel, de preken zijn wel heel teer voor de oprechte kleinen in de genade, maar ze zijn tegelijkertijd krachtig en soms vlijmscherp voor de mens in zijn zelfhandhaving. Ook het nogal eens gehoorde verwijt dat Smytegelt een christenprediking zou brengen waarin de mens op zichzelf en de 'kentekentjes' wordt teruggeworpen, is zeer onbillijk. Smytegelt kan op een hartinnemende wijze Christus prediken. Persoonlijk ben ik in mijn jeugd al van Smytegelt gaan houden. In de gemeente waar ik toe behoorde, was een ouderling - kort geleden is hij overleden - die een bijzonder talent mocht hebben om Smytegelt te lezen in de leesdiensten. Misschien kijkt een lezer hier wat vreemd van op. Moet je daar dan een talent voor hebben? Iedereen die kan lezen, kan toch ook Smytegelt lezen? Dat is waar, maar toch... Voor het lezen van Smytegelt is een zekere verwantschap nodig, een invoelingsvermogen in het tere, met de 'kleinen in de genade' zo bewogen gemoed van de Middelburgse prediker. Er zijn mij leesdiensten bijgebleven die een onuitwisbare indruk op me hebben gemaakt. De preken begonnen bijna allemaal met de woorden: 'Wij lezen...' 't Waren keurstoffen van Smytegelt. Of preken over de Catechismus. Ik weet geen catechismuspreek die aangrijpender en ontzaglijker is in het voorstellen van het eeuwige oordeel dan die van Smytegelt over Zondag 4. En zelden heb ik de beminnelijkheid en dierbaarheid van de Heere Jezus treffender horen verwoorden dan door Smytegelt in zijn preek over Zondag 11.

Nu is dan een herdruk uitgekomen van *Het gekrookte riet*. Ook deze preken beginnen allemaal of bijna allemaal - ik heb het niet precies gecontroleerd - met 'wij lezen...'. De

uitgever heeft er goed aan gedaan dit werk weer opnieuw uit te geven. Het is een fotografische herdruk geworden van een in 1928 bij Romijn en Van der Hoff verschenen editie. Wél in de 'nieuwe druk' dus, maar niet in de nieuwe spelling. Hopelijk stoort dat de lezer niet. Het is een goede gedachte geweest, in een *Ten geleide* een overzicht te geven van de lijn die Smytegelt in zijn 145 preken houdt om tot zijn doel te komen. U hebt in-

middels begrepen dat ik u deze twee kloeke delen graag van harte aanbeveel.

N.a.v. Ds. B. Smytegelt, *Het gekrookte riet*; 2 delen; Uitg. Den Hertog - Houten 1999; prijs voor twee delen: f. 145,-.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken.

Grenzen in het evangelisatiewerk

- wervend en verantwoord werven is niet hetzelfde -

(2)

Mogelijk wordt iemands evangelisatievuur weleens wat getemperd. Wellicht bezet ons weleens een onheilig en drijfverig enthousiasme dat niet van God is. Wij moeten onszelf daartoe nadrukkelijk onderzoeken. Anderzijds kunnen er mensen zijn - misschien uw degelijke-buurman-van-de-kerk - die zegt: "Maar man, goede wijn behoeft geen krans. De kerkdeur staat toch altijd open?" Met vriendelijke woorden mogen wij dan onze medeleden wijzen op Mattheüs 10 : 5. Gods Woord bevat de opdracht om heen te gaan tot "de verloren schapen van het huis Israëls". Een 'evangelie' dat niet missionair is, is in feite de naam Evangelie niet waard.

De "de verloren schapen van Israël" waren verbondskinderen dus! Kinderen van het koninkrijk kunnen immers uitgeworpen worden (Mattheüs 8 : 12). Mensen echter die zich weinig meer gelegen lieten liggen aan Gods dienst. En tevens "verloren schapen". "Ga uit in de wegen en heggen", zegt Christus "en dwing hen in te komen, opdat Mijn huis vol worde" (Lukas 14 : 23).

Er zijn evangelisatiewerkers die dat dwingen beschouwen als iemand makkelijk er bij praten of er bij zingen. "Christus is toch 'voor ons' gestorven." "Wat een ruim aanbod van genade, hé". Jawel, maar dat bedoel ik niet als ik zeg dat het Evangelie missionair is. Er moet in dat leven van die verlorene wel een goddelijk wonder gebeuren.

Begrensd

Werven is soms een bittere noodzaak. Bitter, omdat wij, gereformeerde christenen, zo langzamerhand tot een subcultuur behoren, een groep bijzondere mensen in de samenleving met eigen normen en gebruiken, die door die samenleving niet meer wordt begrepen. God legde talloze mogelijkheden in de schepping die wij mogen ge-

bruiken om onze medemens te benaderen. Maar daarbij hebben wij altijd de kaders en grenzen van Gods Woord in het oog te houden. De Bijbel is ons uitgangspunt. Dan valt er dus een heleboel af. Eigenlijk is dan toch het folderen voor ons een goede mogelijkheid. En vooral ook: het persoonlijk voortvertellen van de goede boodschap, het uitnodigen van medemens.

Hoe moeten wij werven? Ga bij Gods Woord te rade en lees met mij 2 Kronieken 30. Hizkia is koning van Juda. Maar hij wendt zich tot de afgedwaalde verbondskinderen, tot de tien stammen om het Pascha te vieren. Dat is een voorbeeld van werving uit het Oude Testament. Een leerzame les voor ons: Hizkia stuurt brieven door het hele land. Hij roept ze om de HEERE te dienen. Niet zomaar zoetsappig overigens. De inhoud is niet: "Jezus houdt van jou. Als jij nu ook van Hem wilt houden is alles voor elkaar". Integendeel: "Bekeert u". Hizkia confronteerde het tienstammenrijk met zijn afval van de goede God, met hun zonde (vers 7). En als ze zich bekeerden, omkeren, de zonde verlaten, zal God ze genadig zijn (vers 9).

Niet spectaculair

"Praten over zonde en straf?" zegt iemand? "Dat moet je wijs doen, niet zo scherp, niet zo hard. Je moet de mensen toch vriendelijk nodigen, lokken? God is toch genadig? Absoluut. Maar Hij is ook rechtvaardig. Wij kunnen de zonde nooit scherp genoeg blootleggen en aanwijzen. En daartegenover kunnen wij ook nooit ruim genoeg spreken van de gepastheid van Christus voor zo'n zondaar.

Ook in de tijd van Hizkia werd er al gelachen en gespot (vers 10). Wij moeten ons daar dus niets van aantrekken. Want sommigen verootmoedigen zich, zo lezen wij. En zo is het nog. Hetzelfde Woord, dezelfde boodschap biedt tweërlei reactie.

Hizkia zond brieven. Daar was niets spectaculairs in. Hij schreef gewoon waar het op stond. Hij verwachtte het van het enkele woord. Werven hoeft dus lang niet altijd 'wervend' te zijn. Natuurlijk is het mogelijk om gebruik te maken van advertenties in de plaatselijke krant. En zo is het ook mogelijk om via reclamespotjes op de kabel de huizen binnen te komen. Maar realiseert u zich dat de hoorders of kijkers uw boodschap gemakkelijk gelijkschakelen met de onchristelijke rommel die verder via de kabel de huiskamers ingeslingerd wordt. Is het Evangelie daar eigenlijk niet te heilig voor?

Dat neemt niet weg dat ook andere methoden dan die van de folder acceptabel zijn. Vorig jaar maakte ik in India een stukje straatevangelisatie mee. Daarbij maakten de mensen gebruik van een geluidswagen. Daar is niets op tegen. Maar als u vervolgens van elke Bijbel die u verkoopt of weggeeft een foto gaat maken, lijkt u wel erg op de spectaculaire toer te gaan.

Bijbelse criteria

Hoe moeten wij werven? Aan de hand van bijbelse criteria. Dat betekent natuurlijk een evenwichtige boodschap in de folders en tijdens de samenkomsten met volwassenen of kinderen. Het Evangelie is nooit goedkoop, schreeuwerig of opzettelijk en maakt shockerend. Het overtuigt, maar meestal niet spectaculair. Het koninkrijk Gods is "gelijk een zuurdesem, welke een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was? (Lukas 13 : 21).

Bijbelse criteria binden ons aan een bepaalde mate van stijl. Ooit had ik een discussie over de uitdrukking

"klub kids" in een foldertje met betrekking op kinderevangelisatie. Daar wordt verschillend over gedacht. Maar het is wel een Amerikaanse wijze van uitdrukken, waarbij de eerste betekenis van het woord "kids" volgens de grote Engelse Van Dale "geiten" is. Moet dat nu?

Mogelijk ontstaan er scherpe discussies over het al dan niet aanvaardbaar zijn van het afbeelden van de Heere Jezus. Laten wij dat toch niet op de spits drijven. God zegt Zelf dat Hij wil werken door de eenvoudige prediking van het Woord. Stel voor dat die broeder of zuster die ertegen is om afbeeldingen te gebruiken van de Heere Jezus nu eens ongelijk heeft. En dat deze of gene voorstander gelijk heeft. Dan vraag ik nog: Gaat het die voorstander er dan om de kinderen beter te bereiken? Of wordt de discussie tenslotte een soort prestigekwestie waarbij de 'ouderwetsen' het moeten verliezen? Moet dat nu?

Ernstig

Hoe moeten wij werven? Ernstig! Niet op een onbezonnen, gewild grappige of gezocht aansprekende manier. Want de confrontatie met Gods genade die zelfs ook het nodige zondebesef door het Woord en de Heilige Geest in het

hart werkt is een uitermate ernstige zaak. Het in aanraking komen met de blijde boodschap is geen alledaags iets.

Stel voor dat het gaat om iemand die vroeger opgroeide in een van de gereformeerde kerken, maar die afdwaalde en op het hellend vlak terecht kwam. Hij wordt opnieuw door God geroepen via onze folder. Wie dan moedwillig de oren dichtstopt, zal met veel slagen geslagen worden (Lukas 12 : 47). Wij zijn met z'n allen op reis naar de nimmer eindigende eeuwigheid. Dat is een ernstige, een ontzaglijke werkelijkheid.

Ik denk dat u zich mijn woorden herinnert: "Zorg dan dat er geen kloof ontstaat tussen uw gemeente en het evangelisatiewerk door uw onbesuisd en progressief optreden". Het is onwijs om in je foldermateriaal te gaan werken met het woord Here met een e minder dan wij gewoon zijn. Dat neemt afstand van onze - nu, zeg desnoods - traditie. Laat de hele gemeente zich kunnen blijven herkennen in het evangelisatiewerk. Laat ons vuur geen verdeeldheid brengen.

(Wordt vervolgd)

Apeldoorn,

G. Roos.

UIT VROEGERE JAREN

'... aangenaam onderwijs op de vroege morgen...'

Op dertigjarige leeftijd begint de Heere Jezus met Zijn omwandeling. De uitvalsplaats wordt Kapernaüm aan de Zee van Galilea. Van daaruit reist Hij geheel Galilea door. Hij verkondigt het Evangelie van het Koninkrijk Gods. En Hij verricht wonderen en tekenen. Steeds meer mensen volgen Hem na. Ze komen van alle kanten op Hem af: 'En vele scharen volgden Hem na van Galilea en van Dekapolis en van Jeruzalem en van Judea en van over de Jordaan' (Matth. 4 : 25). En als dan op een dag wederom een grote schare komt om Zijn Woord te horen en Zijn macht te aanschouwen, beklimt Hij een berg in de omgeving van Kapernaüm. Op die berg richt de Heere Jezus Zich eerst tot Zijn discipelen, die in Zijn omgeving vertoeven. Maar Hij spreekt zo duidelijk, dat ook de schare Hem kan

volgen. Hij spreekt een lange rede. Een belangwekkende rede: de Bergrede!

In het eerste deel van deze Bergrede lezen wij de 'zaligsprekingen'. In deze verzen worden Sions burgers getekend: als armen van geest... 'Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen' (Matth. 5 : 3). Zij behoren nu tot de onderdanen van het Koninkrijk der hemelen. Zij worden zalig gesproken door niemand anders dan de Zaligmaker Zelf. Zalig! Dat staat tegenover 'wee'. 'Wee' is een uitroep van smart, droefheid en ontsteltenis: 'Wee mijner...'. Daar leren al Gods kinderen wat van. Die een mishagen hebben gekregen aan zichzelf en die aan zichzelf leren wanhopen, roepen uit: 'Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben' (Jes. 6 : 5). Maar ze

zullen ook iets mogen leren van 'zalig'. Dat betekent eigenlijk: gelukkig, het heil mogen hebben in God. Dat 'zalig' mag al geproefd worden aan deze zijde, wanneer de gemeenschap met God in Christus ervaren mag worden. Eenmaal zal die zaligheid volmaakt zijn. Want Hij laat niet varen de werken Zijner handen. Welgelukzalig!

Het was in de tijd van student M. Heikoop in Den Haag. Hij had geringe gedachten van zichzelf. Hij kon daardoor ook arme lieden die aan de deur kwamen niet hard vallen. Het gebeurde op een maandagmorgen dat de eerste koopman al vóór acht uur aanbeldde. Die arme schooier ging al vroeg de huizen langs, want hij had die dag vier gulden nodig voor het betalen van de huishuur. Heikoop gaf hem een rijksdaalder. Die bedelaar ontstelde van deze grote gift, bedankte en ging op weg. Maar na een paar meter bleef hij staan. Heikoop keek achter het raam van de huisdeur toe. De bedelaar stond eerst geruime tijd naar

de munt te kijken, liet hem toen op straat vallen en pakte hem weer snel op. Heikoop begreep dat de man onderzocht of de munt wel echt was. Maar toen zag Heikoop daarin ook een les voor het geestelijk leven. Allereerst deed een drukkende schuld die bedelaar niet lui of traag zijn. 'En die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden'. Hij kwam op een plaats waar hij geen enkel recht kon laten gelden tot leniging van zijn nood. En zo naderd toch ook de boetvaardige zondaar tot de troon der genade? De ontvangen weldaad overtrof alle verwachtingen. Dat geeft aan de zijde van de zondaar verwondering en aanbidding. En zo'n zondaar zal de ontvangen weldaad ook van alle kanten bezien. Om te onderzoeken of het wel echt is. Niet uit ongeloofsoverwegingen, maar ziende op eigen onwaardigheid. Het was voor student Heikoop aangenaam onderwijs op de vroege morgen! 'Zalig zijn de armen van geest!'

's-Gravenpolder,

ds. J. Schipper.

een ervaren pastor aan het woord is. Is het boek voor ons in alle situaties zonder meer te gebruiken? Dat gevoel heb ik niet. Zo sluiten de aangeleverde praktijkvoorbeelden niet geheel aan bij de pastorale situaties die wij in onze gemeenten tegenkomen, hoewel geen enkele zorg of leed ook onze deur voorbijgaat. Daarbij is het beschreven geestelijke klimaat en de pastorale richting die opgegaan wordt, wat de toonzetting en aanpak betreft, niet altijd zoals dat binnen onze gemeenten plaatsvindt.

Niettemin acht ik dit boek belangrijk voor allen die met pastorale vragen in aanraking komen. Daar wil ik dus de diakenen niet van uitsluiten, die veelal als hulpouderling in de gemeenten arbeid verrichten.

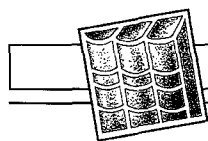
Voor mij ligt de waarde in dit boek vooral in het, laat ik het "spiegelen" noemen, van het gesprek dat wij zelf voeren, vergeleken met de gesprekken die in dit boek besproken worden. Vooral de fijngevoelige wijze waarop de auteur dit doet, is treffend. Immers, hoe snel kunnen wij bevooroordeeld ons gesprek ingaan.

Luisteren (en uiteraard spreken op zijn tijd) is hierin van groot belang. "Men moet als deelnemende bezoeker de draad in handen zien te krijgen, die de ander in het gesprek wil afwikkelen" (blz. 114). En even verder in het boek: "Het gaat niet om grote woorden. Het komt aan op eenvoud en oprechtheid". Boskoop, J. Bloemendaal.

Dr. T. Brien, Handboek voor de diaconologie. Inleiding in de theologie van de 'bediening van het Woord' in al zijn dimensies. Uitgeverij Groen, Heerenveen, 1999, paperback, 211 blz., f 49,95

De schrijver, thans emeritus-predikant van de Chr. Geref. Kerken te Hoogeveen, schreef in zijn laatste gemeente Amsterdam deze oorspronkelijke studie, die allereerst bedoeld is voor gevorderde studenten in de theologie. De schrijver geeft een ontwerp van een diaconologische theologie. Het terrein dat hij in kaart brengt stond tot nu toe bekend als dat van de praktische of ambtelijke theologie. Daartoe behoren o.m. de predikkunde of homiletiek, het diaconaat en de catechese.

De schrijver wijst de oude terminologie op een overtuigende manier af en kiest voor diaconologische theologie. Dat is de wetenschappelijke bezinning op de bediening van het Woord van God naar de opdracht van Christus

BOEKENNIEUWS

Dr. W.H. Velema, Verdiept pastoraal. Het voeren van een pastoraal gesprek; Uitgeverij Groen te Heerenveen; 118 bladzijden; prijs: f 24,95

"Een pastoraal gesprek is een gesprek met een bepaalde toonzetting... Het is het gesprek van de pastor. Hij is herder van de kudde in dienst van de grote Herder. Hij staat onder Zijn toezicht en hoede, om zelf toezicht en hoede te oefenen. Dat wil zeggen dat de pastor het schaap bij de Herder en bij de kudde wil brengen en houden". Een enkel citaat uit het eerste hoofdstuk, waarin het pastorale gesprek vanuit verschillende invalshoeken besproken wordt.

Dit boek van de inmiddels zeventigjarige emeritus-hoogleraar Ethiek en Ambtelijke vakken aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn is te kenmerken als een praktisch opgezet boek. Dit praktische heeft niet alleen betrekking op de inhoud, maar ook de vormgeving draagt daartoe bij. Korte overzichtelijke hoofdstukjes met in de kantlijn enkele kernwoorden. De praktische inhoud van het boek wordt

vooral zichtbaar in de dertien hoofdstukjes waarin steeds een herkenbare en levensechte pastorale situatie besproken wordt. Verschillende levensproblemen die zowel pastorale, diaconale, als hulpverleningskanten in zich hebben, komen hier aan de orde. Een paar voorbeelden. Een pastoraal gesprek met: iemand die depressieve kenmerken vertoont; ouders van wie het kind de neiging heeft met de kerk te breken; ouders met problemen in de relatie met hun kinderen; een echtpaar van wie het huwelijk op springen staat. Stuk voor stuk ingrijpende, moeilijke en verdrietige zaken.

Verschillende predikanten beschrijven een situatie in de vorm van een gespreksverslag. De auteur bespreekt daarna deze situatie en geeft aanwijzingen voor de aanpak hiervan.

In het laatste hoofdstuk - dat beschouwend van aard is - gaat hij in op de gebrokenheid door de zonde in dit leven. Veel aandacht geeft hij aan de christelijke troost die het Woord van God biedt en de wijze waarop het gesprek hierover dient plaats te vinden. Een belangwekkend hoofdstuk, waar

onder de stuwning en leiding van de Heilige Geest op verschillende manieren en terreinen door de organen die de kerk aanwees (blz. 25, blz. 72-74). De winst van deze benadering is ongetwijfeld dat de diaconologie echte theologie blijft. Dat wordt direct duidelijk als men deze omschrijving b.v. vergelijkt met die van G. Heiting in diens bekende 'Praktische theologie'. Daar gaat het om een handelingswetenschap, die gericht is op de bemiddeling van christelijk geloof in de praktijk van de moderne samenleving. Brienens benadering kan voluit gereformeerd worden genoemd en doet als zodanig in het huidige wetenschappelijke klimaat verfrissend aan. De schrijver benadert zijn onderwerp vanuit vier invalshoeken. In het inleidende deel komt de terminologie aan de orde en de encyclopedische plaats

van het vak. Daarbij krijgen vooral F.D.E. Schleiermacher en A. Kuyper aandacht. In een historisch deel wordt de ontwikkeling geschetst vanaf de vroeg-christelijke kerk tot vandaag. In een principieel deel gaat de auteur in op de veelheid van woorden in het Nieuwe Testament om het bedienen van het Woord aan te duiden, zoals kerusein, didaskein e.d. In een kort uitleidend deel komt de integratie van het vak in het theologische studieprogramma aan de orde en noemt hij een aantal knelpunten en mogelijkheden. De schrijver bedoelt zijn werk als een startpunt voor de diaconologische studie vanuit bijbels en gereformeerd beginsel. Daarin is hij zeker geslaagd. Een studie op wetenschappelijk niveau voor de liefhebber!
Gorinchem, ds. M. Golverdingen.

denlaan 9), aanvang 19.30 uur. Ds. J.S. van der Net hoopt in deze dienst voor te gaan. De uitzending zal worden verricht door ds. W. Harinck, Guinée-secretaris Nigeria van het Deputaatschap voor de Zending.

Er is gelegenheid om gebruik te maken van de crèche. Na de dienst is er gelegenheid om afscheid te nemen van de familie Van Linden, die op D.V. 30 augustus a.s. naar Guinée zal vertrekken. Na een oriëntatieperiode zal de heer Van Linden zich daar gaan inzetten voor het Bijbelvertaalwerk in de Mixiforé-taal.

Namens de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn,

F. van Toor, scriba

Namens het Deputaatschap voor de Zending der Gereformeerde Gemeenten,

ds. W. Harinck, secretaris

Contactadres voor brievenverzending via DHL naar het zendingsveld in Guinée: De heer C. van Rijn, Oude Woudenbergse Zandweg 14, 3707 AN Zeist (tel.: 030-6922406).

KERKNIEUWS

Bedankt:

voor Haamstede: ds. H. Hofman te Waarde;
voor Veen: ds. C.A. van Dieren te Stolwijk.

UITNODIGING

BIJWONEN UITZENDDIENST

De kerkenraden van de Gereformeerde Gemeente te Beekbergen en te Terwolde-De Vecht en het Deputaatschap voor de Zending der Gereformeerde Gemeenten nodigen belangstellenden uit tot het bijwonen van de kerkdienst, waarin mevrouw L. Wilbrink en mevrouw E.H.M. Klaassen namens de gemeenten van respectievelijk Beekbergen en Terwolde-De Vecht als 'tentenmaker' zullen worden uitgezonden naar China.

De uitzending zal plaatsvinden op D.V. 16 augustus 2000 in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn (Graaf van Lijndenlaan 9) en vangt aan om 19.30 uur. Ds. A. Schreuder hoopt in deze dienst voor te gaan. De uitzending zal worden verricht door ds. J.J. van Eckeveld, voorzitter van het Deputaatschap voor de Zending.

Lammertha Wilbrink en Esther Klaassen hopen op 18 augustus 2000 naar China te vertrekken. Het is de bedoeling dat zij zich daar de komende twee

jaar vrijwel uitsluitend inzetten voor taal- en cultuurstudie Chinees. Op termijn zal worden gekeken naar een verdere invulling van hun werkzaamheden voor ZGG.

Namens de kerkenraad van de Geref. Gem. te Beekbergen,

Z. Klaasse, scriba

Namens de kerkenraad van de Geref. Gem. te

Terwolde-De Vecht,

A.H. Keurhorst, scriba

Namens het Deputaatschap

Zending Gereformeerde

Gemeenten,

ds. W. Harinck, secretaris

UITZENDING

FAM. C.J. VAN LINDEN NAAR GUINÉE

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn en het deputaatschap voor de Zending der Gereformeerde Gemeenten nodigen u hierbij uit tot het bijwonen van de kerkdienst, waarin de familie C.J. van Linden zal worden uitgezonden naar Guinée. De heer Van Linden hoopt in Guinée te gaan werken als Bijbelvertaler.

De uitzending zal plaatsvinden op D.V. 23 augustus 2000 in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn (Graaf van Lijn-

VERSLAG van de vergadering van de Particuliere Synode Zuidwest der Gereformeerde Gemeenten, gehouden op 11 mei 2000 te Ridderkerk

Aan de vooravond van de synodevergadering werd een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk. De preses van de vorige synode, ds. P. Mulder, sprak naar aanleiding van Johannes 14 : 16: "En Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid".

Het thema van de prediking luidde: Toezegging tot gebed. Er werd stilgestaan bij vier hoofdzaken: 1. door de Zoon; 2. tot de Vader; 3. om de Geest; 4. voor de Kerk.

De synodevergadering

Namens de roepende kerk, de gemeente Ridderkerk, opent ds. G.J. van Aalst de vergadering met het laten zingen van Ps. 43 : 3 en 4. Hij leest Mattheüs 17 : 1 t/m 9, waarna hij voorgaat in gebed.

Na de afgevaardigden, de deputaten van de andere Particuliere Synodi, andere ambtsdragers en belangstellenden hartelijk welkom geheten te hebben, wijst de tijdelijke preses naar het overzicht van de gebeurtenissen en jubilea in de achterliggende periode 1999/-2000. Dit overzicht is te vinden als bijlage bij de agenda. Tevens worden nog enkele aanvullingen vermeld bij brief van 8 mei van de roepende kerk.

Verschillende (oud-)ambtsdragers gingen de weg van alle vlees. Daaronder waren er die in het leven iets afstraalden van de geschenken genade en de ware vreze Gods.

De tijdelijke preses wil apart melding maken van het overlijden op 10 augustus 1999 van ds. K. de Gier, die zoveel voor onze gemeenten mocht betekenen. In 1960 werd hij onverwachts geroepen tot het docentschap aan onze Theologische School. Aan de vorming van vele studenten heeft hij gedurende 35 jaar een wezenlijke bijdrage geleverd. De Heere gedenke de weduwe De Gier, alsook andere achtergebleven betrekkingen.

Enkele andere predikanten veranderden van gemeente. Mag bij alle wisselingen gelden: "Want Ik, de HEERE, word niet veranderd".

Bij de gememoreerde ambtsjubilea schenkt de tijdelijke preses enige aandacht aan het 25-jarig ambtsjubileum van ds. A. Moerkerken. Hem wordt hartelijk toegebeden, hetgeen hij zelf tijdens de herdenkingsdienst mocht overdenken uit Ps. 27 : 9: "Gij zijt mijn Hulp geweest, begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils".

Vervolgens spreekt de tijdelijke preses een meditatief woord n.a.v. het gelezen Schriftgedeelte onder het thema "Worden na Pasen". Na dit openingswoord verklaart hij de vergadering voor geopend.

Lastbrieven. De classes blijken wettig vertegenwoordigd te zijn door 8 predikanten en 16 ouderlingen. Van de classis Dordrecht en Rotterdam zijn alle primi aanwezig. Van de classis Ridderkerk is ds. A. Vermeij, die wegens een begrafenis verhinderd is, vervangen door oud. C. Bregman. Ouderling S. van Steensel is vervangen door oud. S. van Groningen.

Moderamen. Voordat tot verkiezing van het moderamen wordt overgegaan, deelt ds. Golverdingen mee dat, hoewel hij enkele keren als scriba in het moderamen gekozen werd, hij ditmaal om pastorale redenen niet in het moderamen zitting wil nemen.

Bij de verkiezing van het moderamen wordt ds. G.J. van Aalst preses, ds. P. Mulder assessor-preses, ds. B. van der Heiden scriba en ouderling B. Agteresch assessor-scriba. Ouderling B.J. Nieuwenhuize wordt weer als quaestor benoemd. Als adviseur wordt ds. A. Moerkerken aan het moderamen toegevoegd.

Correspondentie met andere synodi. Namens de P.S. Zuid brengt ds. C. de Jongste de hartelijke groeten over. Ds. C.A. van Dieren doet dat namens de P.S. Noordwest en ds. A. Schreuder namens de P.S. Oost.

Benoemingen. De vergadering neemt het voorstel van het moderamen over om ds. B. van der Heiden te benoemen tot primus deputaat art. 48.

De deputaten art. 48 D.K.O. brengen schriftelijk rapport uit van hun bezoek aan de andere particuliere synodi. Geen van deze verslagen geeft aanleiding tot bespreking.

De 'Commissie Salem' die in de opbouw-fase is ingesteld, leidde het achterliggende

jaar een sluimerend bestaan en wordt daarom ontbonden.

Van de kascommissie is een verklaring ontvangen dat de bescheiden zijn gecontroleerd en in orde bevonden. Als nieuwe kascommissie worden benoemd de broeders A.D.M. Lambregts en A. van Bochove.

Punten van behandeling. De classis Dordrecht vraagt aandacht voor de problemen rond opname in een ziekenhuis op zondag. Steeds vaker worden gemeenteleden zonder medische noodzaak op de dag des Heeren opgenomen in een ziekenhuis, veelal uit economische belangen. Het is teleurstellend dat de zondagsheiliging hierdoor in het gedrang komt. Desgevraagd licht ds. A. Schreuder (dep. Art. 48) toe dat er bij geplande opnamen eigenlijk nooit sprake is van medische noodzaak. Besloten wordt de verklaring die door één van de gemeenten is opgesteld enigszins gewijzigd over te nemen en als bijlage bij de akta te voegen. Bovendien zullen alle kerkenraden uit onze P.S. een afschrift hiervan ontvangen. Desgewenst kan de verklaring in kerkbodes worden afgedrukt.

Appèlschrift. Een echtpaar uit een gemeente uit één der classes heeft zich op de P.S. beroepen omdat het meent door de kerkenraad onterecht afgehouden te worden van het Heilig Avondmaal i.v.m. het weigeren van de kinderdoop. Bij een beroep op de betreffende classis werd de kerkenraad in het gelijk gesteld. Het echtpaar beroept zich nu op onze P.S.

De preses spreekt zijn waardering uit over de zorgvuldige wijze waarop de betrokken kerkenraad de kwestie heeft behandeld. In deze zaak heeft de kerkenraad geen haast gemaakt, zodat betrokkenen de gelegenheid hadden zich te bezinnen.

De voorzitter van de classicale commissie geeft een toelichting.

De afgevaardigden, die het appèlschrift met bijlagen ter bestudering hebben ontvangen, worden nu in de gelegenheid gesteld te reageren. Algemeen wordt geconcludeerd dat zowel de kerkenraad als de classis zorgvuldig hebben gehandeld en de gestelde vragen rondom de kinderdoop gemotiveerd en Schriftuurlijk hebben beantwoord.

Ds. Moerkerken wijst er nog op dat Calvin in zijn dagen ook al waarschuwde tegen de bestrijders van de kinderdoop.

Dan wordt het binnengekomen echtpaar gelegenheid gegeven zich te verantwoorden. Uit de antwoorden die het echtpaar geeft op de vragen van de preses, de assessor-preses en andere afgevaardigden blijkt dat het echtpaar niet overtuigend uit de Bijbel kan aantonen dat de kinderdoop onbijbels zou zijn.

Verder blijkt dat het echtpaar het volk Israël ziet als het enige volk waarmee God het Genadeverbond gesloten heeft.

Het grote bezwaar van het echtpaar tegen

de argumenten van de kerkenraad en classis is, dat teveel een beroep gedaan is op de belijdenisgeschriften en niet rechtstreeks uit de Schrift de opdracht tot de kinderdoop is aangetoond.

De preses merkt op dat onze vaders met grote wijsheid de belijdenisgeschriften hebben opgesteld. Hij waarschuwt voor een individualistische en/of biblicistische benadering van de Bijbel. Hierna verlaat het echtpaar de vergadering.

De preses benadrukt dat het Schriftuurlijke van de kinderdoop steeds meer aandacht verdient.

Uit de bespreking blijkt dat niemand behoefte heeft een commissie voor deze zaak te benoemen. Ds. Moerkerken zal in 'De Saambinder' een artikelenserie schrijven over de kinderdoop.

De vergadering verklaart het appèl ongegrond. Dit zal het echtpaar op pastorale wijze kenbaar worden gemaakt.

Archivering. De kerkenraad van de gemeente te Capelle aan den IJssel-West bleek bereid te zijn ruimte te reserveren voor het archief van de P.S.

Aanwijzing roepende kerk. De gemeente van Capelle aan den IJssel-Middelwatering wordt aangewezen de volgende synode D.V. 10 mei 2001 bijeen te roepen. De plaats van vergaderen zal Rotterdam-Zuid zijn. Op woensdagavond 9 mei 2001 zal D.V. in Capelle-Middelwatering de bidstond worden gehouden, waarin de preses van deze vergadering, ds. G.J. van Aalst, zal voorgaan.

Vaststelling akta. Het moderamen van de synode wordt gemachtigd de akta van deze vergadering vast te stellen.

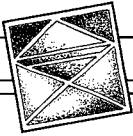
Censuur ingevolge art. 43 D.K.O. Er zijn geen dingen gezegd die de verhoudingen zouden kunnen schaden, zodat dit punt onbesproken kan passeren.

Sluiting. De preses wijst n.a.v. de laatste verzen van Matth. 28 op alle bevoegdheden van Christus. Als ambtsdragers hebben we een grote verantwoordelijkheid alles wat de Heere geboden heeft, te onderhouden.

De kerkenraad en koster van Ridderkerk worden bedankt voor de voorbereiding en gastvrijheid.

Ds. P. Mulder wordt verzocht de vergadering te beëindigen. Hij laat zingen Ps. 122 : 3 en gaat voor in dankgebed. Hierna sluit de preses de vergadering.

B. Agteresch, assessor-scriba.

BERICHTEN

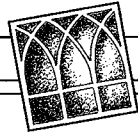
DEPUTAATSCHAP VOOR STUDERENDEN

Ook het aankomende jaar zijn alle studenten die in *Delft* of omgeving gaan studeren weer hartelijk welkom op onze studentenkring van de Gereformeerde Gemeenten. Onze kring staat open voor alle studerende, dus HBO en WO. We probe-

ren in een open sfeer met elkaar van gedachten te wisselen. Er is ruimte voor bezinning, vragen, discussie en gezelligheid. Bel voor informatie:

Mentoren: drs. P.A. van Bokhoven 015-2567281; dr.ir. A.M. Hoogstrate 015-2123398.

Contactpersonen: Arno Duijster 0342-490621; Robby Faas 0115-431245.

PREDIKBEURTEN

ZONDAG 6 AUGUSTUS 2000

Aagtekerke 9.00 (eigen gemeente) en 11.00 uur (vakantiegasten) ds. Neele en 14.30 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Neele; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. de Pater; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. v/d Net; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. Bac; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. Moens; Boskoop 19.00 uur ds. A.B. v/d Heiden; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 15.30 uur ds. Verweij; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. den Boer; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. M. Karens; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Emmeloord 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Enschede 18.30 uur ds. Kleppe; Enter 9.30 en 16.00 uur ds. van Aalst; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst (beide diensten in Zuid); 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; Groningen 9.45 en 15.30 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik Ido Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Houten 19.00 uur ds. Kattenberg; Kampen 14.30 uur ds. v/d Net; Kamperland 18.30 uur ds. Golverdingen; Klaaswaal 19.00 uur ds. Schot; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur (H.D.) ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 11.00 en 16.00 uur (NHK Sionskerk) ds. Schot; Lemmer 15.00 uur ds. van Krimpen; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 14.30

uur ds. L. Blok; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. Ruitenburg en 14.30 uur ds. Meeuse; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. Karels; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur dhr. Brugge; Moerkapelle 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. Zippro; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Schipper; Nieuwerkerk (Zld.) 10.00 en 15.30 uur ds. W. Harinck; Nieuwerter Aa 15.30 uur dhr. Brugge; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Nunspeet 9.30 uur leesdienst en 15.00 uur ds. Schreuder; Oostburg 19.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Oosterland 18.30 uur ds. W. Harinck; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Golverdingen; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Opperdoes 10.00 en 15.30 uur dhr. van Boven; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur dhr. Tuinier; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. van Krimpen; Poortugaal 18.00 uur ds. Verweij; Puttershoek 19.00 uur kand. de Wit; Rhenen 19.00 uur ds. Sonneveld; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. Boogaard; Rijssen-Noord 9.30 en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol en 14.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. P. Mulder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Hofman; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. F. Harinck; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur kand. de Wit; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. Beens; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Sprang Capelle 15.00 uur ds. de Pater; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. van Dieren; Terneuzen 10.00 en 15.00 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Melis; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Veenendaal 9.30 en

17.00 uur ds. Sonneveld; Vlaardingen 16.30 uur ds. Paul; Waarde 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wierden 9.30 uur ds. Kleppe; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. v/d Poel en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Vermeij; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder.

DINSDAG 8 AUGUSTUS 2000

Aagtekerke 19.30 uur ds. van Dieren (voor de zending); Enter 19.30 uur ds. P. Mulder; Nieuwdorp 19.30 uur dhr. Verschuure; Nieuwerter Aa 19.30 uur ds. Schot; Oosterland 19.30 uur ds. Beens; Rilland-Bath 19.30 uur ds. de Pater; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Schreuder; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing).

WOENSDAG 9 AUGUSTUS 2000

Brakel 19.30 uur ds. Schot; Elspeet 19.30 uur ds. W.J. Karels; Emmeloord 19.30 uur ds. Vermeij; Hoogeveen 19.30 uur ds. v/d Net; Hoogvliet 19.45 uur ds. Kattenberg; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. L. Blok; Leerdam 19.30 uur ds. Kleppe; Meeuwen 19.30 uur ds. Mondria; Melissant 19.30 uur ds. Visscher; Nieuwerkerk (Zld.) 19.30 uur ds. Neele; Ouddorp 19.30 uur ds. Beens; Poederoijen 19.30 uur ds. de Pater; Rhenen 19.30 uur dhr. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Schipper; Rotterdam-Zuid 19.45 uur ds. van Dieren; Sint Annaland 19.30 uur ds. van Ekeveld; Spijkenisse 19.45 uur dhr. van Boven; Sprang Capelle 19.30 uur dhr. Hoogerland; Wemeldinge 19.30 uur ds. Meeuse; Zaandam 19.30 uur ds. Sonneveld; Zwolle 19.30 uur dhr. Brugge.

DONDERDAG 10 AUGUSTUS 2000

Borssele 19.30 uur ds. Beens; Klaaswaal 19.30 uur ds. Moens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar: Evangelist L. Versteeg; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Kerkgebouw "t Wuiver 2-a", Oudorp NH, gem. Alkmaar.

Amsterdam: Evangelist G. Baan; "Bij Simon de Looier", Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur.

Emmen: Evangelist C. van Drunen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Kerkgebouw Prinsesselaan 6^l, Emmen.

Leeuwarden: Evangelist G. van de Breevaart; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur in de kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1.

Merksem: Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg: Evangelist H.J. v.d. Boogaard; Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie; iedere woensdagavond om 20.00 uur.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Wageningen geeft met droefheid kennis dat de Heere heden uit hun midden heeft weggenomen haar oud-ambtsbroeder

PIET WEIJMAN

in de leeftijd van 83 jaar.

Gedurende een lange reeks van jaren, van 1963 t/m 1985 en van 1989 t/m 1993 heeft hij de gemeente in het ambt mogen dienen, eerst als diaken en daarna als ouderling.

De Heere sterke zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit verlies en heilige deze roepstem in het midden van de gemeente.

Namens de kerkenraad:
ds. A.F. Honkoop, preses
W. Nieuwenhuizen, scriba

Bennekom, 29 juli 2000

*D' eenvoudigen wil God steeds gadeslaan;
'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder,
Keer, mijne ziel, tot uwe ruste weder;
Gij zijt verlost; God heeft u welgedaan.*
Ps. 16 : 4 (ber.)

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder geeft met droefheid kennis van het overlijden van zijn geliefde ambtsbroeder, ouderling

PIETER HOOGESTEGER

Vanaf 1980 heeft hij, eerst ruim 4 jaar als diaken en later als ouderling, de gemeente met liefde en trouw mogen dienen.

Sterke de Heere zijn vrouw, de kinderen en kleinkinderen in dit verlies.

ds. J. Schipper, preses
S. Boogaard, scriba

's-Gravenpolder, 29 juli 2000

BEGRAFENISVERZORGING

C. W. VADER

DAG EN NACHT BEREIKBAAR
VOOR GEHEEL WALCHEREN

Tarweakker 23 - 4341 MD Arnhemuiden

Wij verzorgen geen crematies.

Tel. 0118-602500 - 0118-412760

Te huur: luxe, schone, vakantiewoning bij boerderij op Veluwe, 5 pers., c.v., wasm., linnengoed aanw. Vrij vanaf 18-8. Inl. 0578-613395.

SHGE

STICHTING HULPVERLENING IN GEZINNEN

Uitgaande van de Ger. Gem. in Ned.

Voor betaalbare en verantwoorde hulp in gezinnen waar uit de Statenvertaling wordt gelezen en geen TV aanwezig is.

Rijksgediplomeerde KRAAMHULP:
tel. 033-2774 547 of 0346-264 595.

Dagelijks bereikbaar, laat u tijdig inschrijven.

GEZINS- BEJAARDEN EN ZIEKENHULP:
tel. 0166-652 605.

Inlichtingen iedere werkdag van 8.30-10.30 uur;
vrijdags ook van 19.00 - 20.00 uur.

CANADA BEZOEKERS.

Wij hebben twee bej. woningen te huur in het bej. teh. van de Ger. Gem. te Norwich, Ont.
Inl. tel. 001-519-863-2574.

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

NED. STICHTING VOOR "VERPLEEGKUNDIGEN IN ISRAËL"

Mede dank zij de financiële steun van de V.V.I. kon "Beth Queen Juliana", het naar Prinses Juliana genoemde ziekenhuis in Herzlyia, onlangs een nieuwe vleugel in gebruik nemen. Helaas zijn zij nog niet in staat om deze vleugel volledig te kunnen gebruiken wegens een tekort aan, voor de verpleegkundige zorg, benodigde apparatuur.

Door een gift over te maken aan de V.V.I. helpt u ons de zorg voor de daar verpleegde "Nederlandse joden" te verbeteren.

Help ons Israël helpen

Uw giften verwachten wij op Giro 3885840 of bankrekening 50.70.14.111 t.n.v. Penningmeester V.V.I., Postbus 903, 3100 SX Schiedam.

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van **Johannus, Eminent, Ahlborn, Sweelinck, enz.**

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14

UNIEK IN PRIJS!

NED. STICHTING VOOR "VERPLEEGKUNDIGEN IN ISRAËL"

"OPROEP"

Draagt u Israël een warm hart toe en heeft u tijd over, dan bent u de persoon die wij zoeken.

Wij zoeken een collega die het secretariaat wil komen versterken.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met onze secretaresse, mevr. Y. Bartlema, J. Banckertplaats 84, 3012 HD Rotterdam. Tel. 010-4137951.

VOOR AL UW BOEKEN

Verzending door heel Nederland

Uw reformatorische boekhandel

de Pelgrim

BOEK- & KANTOORVAKHANDEL

Dorpsweg 75 - 8271 BK IJsselmuiden - Telefoon
(038) 33 33 888 - Fax (038) 33 33 889
E-mail depelgrim@rdnet.nl

FOTO - FAX - KOPIEER EN PRINT SERVICE

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp, omdat zorg meer is dan geholpen worden....

Wat bedoelen we met: de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt?

Wij bieden u principieel verantwoorde Kraamzorg en Thuiszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Kraamzorg en Thuiszorg waarbij u bepaalt hoe(lang) u geholpen wilt worden. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent meer dan standaard hulpverlening.

Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgediplomeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatorisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem voor vrijblijvende informatie eens contact op om de mogelijkheden te bespreken, wij zeggen niet snel "neen", (echter wel als er in uw gezin tv aanwezig is).

U kunt ons bereiken door contact op te nemen met:

Onze centrale inlichtingen en inschrijfteléfono: 078-6815786. Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 14.00 uur en 17.00 uur. Lukt u dit niet spreekt u dan onze telefoonbeantwoorder in en wij nemen contact met u op.

Wij zenden u graag een BKG informatiepakket toe.

BKG, de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horssen bv**

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Voor een paar dagen of langer, gezelligheid en sfeer, **Pension 'De Peel'**, gelegen in de mooie Betuwe, waar het gewoon goed is.

Fam. Knuivers, Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren, tel. 0488-481687.

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie

Den Hertog 0314-341381/0548-515415

NED. STICHTING VOOR "VERPLEEGKUNDIGEN IN ISRAËL"

"OPROEP"

Draagt u Israël een warm hart toe en heeft u tijd over, dan bent u de persoon die wij zoeken.

Wij zoeken een collega wonende in de provincie Zeeland, Noord-Brabant of Limburg, om ons Pr-team te versterken.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met dhr. A. Geurtsen, tel. 0318-561641 of schrijf naar het administratieadres van de V.V.I., Voermanstraat 102, 4204 RJ Gorinchem.

Ruim gelegen 6 en 8 pers. bungalows (3 slaapk., wasmachine) en 4/6-pers stacaravans (2 slaapk., douche). Bel voor de folder: **Bungalowpark "De Verrassing"**, Oosterend- Texel, tel. 0222 - 318391.

Boeder Scherpenzeel
Handelsonderneming

AMBTSKLEDING

Kostuums: ~ 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streepjassen ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Showroom:

Nieuwstraat 87 3925 EE Scherpenzeel

Telefoon 033 - 2778068 - Fax. 033 - 2770561

Op afspraak - service aan huis

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam en omstreken.

Opbaar mogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

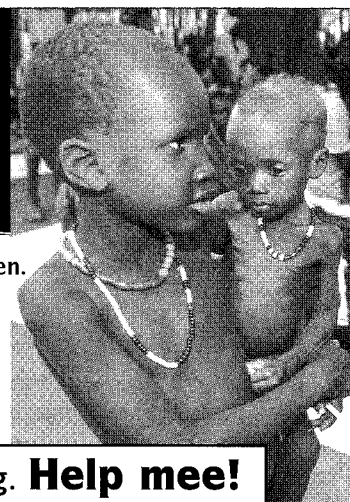
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 435 79 12

Soedan droogt uit!

In de hoorn van Afrika wordt honger geleden. Langdurige droogte is er de oorzaak van. Het deputaatschap helpt in samenwerking met de Presbyteriaanse kerk in Soedan. Met voedsel, zaaigoed en gereedschap.

Soedan heeft dringend hulp nodig. Help mee!

Giro 307447 m.v.v. 'Soedan'

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE
NODEN DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 615 • 3440 AP Woerden
Tel.: 0348-489910 • Fax 0348-483721